

DE SPELLING VAN 'T VÒLLEDAMS (want we binne grôsk òp ûis toal)

WÂIRÒM DÉJZE SPELLINGGIDS?

Wie skrêift, die blêift

't Vòlledams valt in de categorie bedrêigde toale, net as alle Néjderlânse stréjktuale. De véjrnaamste oorzaak dêirvan is, dat véjl jònge minse d'rlûi kêindere gien Vòlledams mâir anlâire, moar inkelt Néjderlâns. Intusse is 't allânkeral dûidelijk dat klane kêindere niet allienig moeitelôs twâi of drie toale tegelêik lâire kenne, moar dat dat ôk nâgges erg gunstig is véjr de verstândelijke òntwikkeling. Véjl wéjteskappers beplêite dêirbêi ôk nâg, dat iederien minstens twâitoalg zau moete wéjze. Jammer genòg ziene we in Vòlledam de òmgekâirde òntwikkeling.

Toch binne d'r mâirdere réjdene òm grôsk te wéjze òp 't Vòlledams. We spréjke 'n toal mit 'n âige grammatica in véjral 'n âige woordeskat. 't Vòlledams kent woorde en ûitdrukkinge die ofwel nooit bestân ê in 't Néjderlâns, of (temet) vergéjte binne. Dink moar an 'snoartje', 'kladdig', 'rôede' of 'ê je gâr?''. En meskien nâg wel 't belàngrêikste: ûis âige toal is 'n bêindmiddel véjr de Vòlledammer gemienskap déjr alle verskille éjn.

Òm de toekomst van 't Vòlledams te verzéjkere, zau 't erg nuttig wéjze, azze we mâir in 't Vòlledams zauwe skrêive, want dêirméj lêg je je toal bétter vâst in krêigt je toal ôk mâir stoatus. 'n Grôt prebléjm dêirbêi is, dat er nâg gien vâste spelling véjr ûis dialect bestâit die iederien kent.

Wel wòrdt er al temet ònderd jâir òp in of prebéjrd òm Vòlledams te skrêive. Dat begòn mit altemet eres 'n poar losse woorde of zinneties, moar de âirste echte veroaltjes in 't Vòlledams lêike te stamme ûit de jâire viertig toe de Nivo of in toe stukkies in 't Vòlledams ging ofdrukke zòas op 5 september 1942 ôender de titel "Zoo praten wij". D'r bestân tonéjlstukke van Ons Pogen in 't Vòlledams en kermisliedjes, die natuurlijk ôk ûitskréjve wòrre moete. D'r binne verskaaie anezette géjve véjr 'n woordebôek en in 2019 kwamme Jan & André Kes mit 't tot nâg toe beste in toegânkelijske bôek ôever 't Vòlledams: "Over Volendams gesproken". Dat òmvat 'n grôendige istorische studie van ûis dialect, 'n mooi ôeverzicht van de grammatica, 'n kòrte lâist mit woorde en ûitdrukkinge en 'n poar lângere tekste.

Moar as je wet bétter nâir al die geskrifte kêike, zien je al gânk dat de skrêivers allegoar d'rlûi âige spelling bedocht êbbe. Ze lêike wel òp mekoar, moar d'r binne ôk stéjds grôte of klane verskille. In 't lâtigste is dat ze vaak incònsequent binne in de toepassing. Ôk bêi de Kesse zien je dat ien en 'tzelfde woord òp verskillende meniere skréjve wòrdt.

In 2019 is Frank Bond ansteld as cultuurcoördinoater van de gemiente Âidam-Vòlledam. Ien van ze planne was vanof 't begin òm 't Vòlledamse dialect te promote. Mit dat doel et ie, same mit 'n groep enthousiaste vrêiwilligers, òp 31 oktôber 2023 'n "Kòm Gânk"-âivend in de PX òrganiséjrd. Diezelfde âivend is al 'n Werkgroep Spelling samesteld die in de moande dêirnâi drok béjzig wéjst is òm

tot goeie ofsprake te kòmmen ôever de spelling van 't Vòlledams. Dâirbêi et de werkgroep dânkbaar gebrûik maakt van 't deskundige advies van de dialectolôg Yoïen van Spijk, die véjl ervoaring et mit 't ûntwerpe van dialectspellinge. Nâist de Werkgroep Spelling binne d'r al gânk oare werkgroepe an de gâng gân òm 't gebrûik van 't Vòlledams te bevordere. Òm de verskillende àctivitêite òp dut vlâk goed te kenne coördinêjre is in januoari 2025 de Stichting Grôsk òp ûis Vòlledams òpricht. Dâir maakt de spellingwerkgroep nau dâil van ûit.

Spelling gâit ôever de skriftelijke wéjrgave van toalklânke: oe skrêif je al die apàrte klinkers van 't Vòlledams? Dut gâit dus niet ôever de grammatica, want dâirôever stâit al 't nôdige in 't bôek van Jan en André Kes.

D'r bestâit gien 'ideoale' spelling in ôk gien 'lôgische' spelling – van gienien toal. D'r bestân altêid verskille in ûitspraak tusse individue, groepe en géjneroaties. Iedere spelling moet prebêjre òm die verskille te ôeverstêige. Déjze òpzet is bedoeld véjr alle Vòlledammers die d'r âige toal léjze in skrêive wille. De werkgroep ôpt, dat dut ôk déjre lâirkrâchte gebrûikt wòrre gâit òm kêindere bétter Vòlledams te lâire sprêjke, léjze in skrêive. In ten slotte moet 't ôk léjsbaar wéjze véjr de geïnteressêjrde bûitestânder, zêg moar: véjr de jas die wet mâir wil wéjte ôever Vòlledam en 't Vòlledams.

De âirste versie van déjze spellinggids is publicêjrd in juni 2024 in metien déjre erg véjl Vòlledammers enthousiast ûntvònge. Dâirnâi et de werkgroep verskillende dictéjs òrganisêjrd in binne d'r òp oare meniere allerlaai òpmerkinge, anvullinge in còrrecties bêi de werkgroep terecht kòmmen. Dat was ôk precies de bedoeling in bêi mekoar is dat véjr de werkgroep anlaaiing wéjst òm 'n poar anpassinge in de spelling déjre te voere. In déjze ûitgave vên je dus de déjfinatieve versie van de spelling van 't Vòlledams zòas die déjre de werkgroep vâststeld is in oktôber 2025.

DE SPELLING VAN HET VOLENDAMS (want we zijn trots op onze taal)

WAAROM DEZE SPELLINGGIDS?

Wie schrijft, die blijft

Het Volendams valt in de categorie bedreigde talen, net als alle Nederlandse streektaalen. De voornaamste oorzaak daarvan is, dat veel jonge ouders hun kinderen niet meer opvoeden in het Volendams, maar alleen met Nederlands als taal. Het is intussen al heel lang duidelijk, dat kleine kinderen niet alleen moeiteloos twee of drie talen tegelijkertijd kunnen leren, maar dat dat ook nog bevorderlijk is voor hun verstandelijke ontwikkeling. Veel wetenschappers bepleiten zelfs dat iedereen op zijn minst tweetalig zou moeten zijn. Helaas zien we in Volendam de ontwikkeling de andere kant op gaan.

Toch zijn er meerdere redenen om trots te zijn op het Volendams. We spreken een taal met een eigen grammatica en vooral met een eigen woordenschat. Het Volendams kent woorden en uitdrukkingen die in het Nederlands ofwel nooit

bestaan hebben, of (bijna) vergeten zijn. Denk maar aan 'snoartje' (schoonzuster), 'kladdig' (vies, smerig), 'rôede' (rommelen) of 'ê'je gàrn?' (heb je haast?, moet je nou al weg?). En misschien wel het belangrijkste: onze eigen taal is een bindmiddel voor de Volendamse gemeenschap door alle verschillen heen.

Om de toekomst van het Volendams te verzekeren, zou het erg nuttig zijn als we meer in het Volendams zouden schrijven, want daarmee leg je je taal beter vast en krijgt je taal ook meer status. Een groot probleem daarbij is, dat er nog geen vaste spelling voor ons dialect bestaat die iedereen kent.

Wel wordt er al bijna honderd jaar geregeld geprobeerd om Volendams te schrijven. Dat begon met af en toe een paar losse woorden of zinnestelsels, maar de eerste echte verhaaltjes in het Volendams lijken te stammen uit de jaren veertig, toen het plaatselijke weekblad de Nivo af en toe stukjes in het Volendams ging afdrukken, zoals op 5 september 1942 onder de titel "Zoo praten wij". Er bestaan toneelstukken van toneelvereniging Ons Pogen in het Volendams en kermisliedjes, die natuurlijk ook uitgeschreven moeten worden. Er zijn al meerdere aanzetten gegeven voor een woordenboek en in 2019 verscheen het tot nu toe beste en toegankelijkste boek over het Volendams: "Over Volendams gesproken" van Jan en André Kes. Dat bevat een grondige historische studie van ons dialect, een mooi overzicht van de grammatica, een korte lijst met woorden en uitdrukkingen en enkele langere teksten.

Maar als je al die geschriften nader bekijkt, dan zie je al snel dat de schrijvers stuk voor stuk hun eigen spelling bedacht hebben. Die spellingen lijken wel op elkaar, maar er zijn ook steeds grotere of kleinere verschillen. En het lastigste is, dat schrijvers vaak inconsequent zijn in de toepassing van hun eigen spelling. Ook bij Jan en André Kes zie je dat een en hetzelfde woord op verschillende manieren geschreven wordt.

In 2019 is Frank Bond aangesteld als cultuurcoördinator van de gemeente Edam-Volendam. Een van zijn plannen was vanaf het begin om het Volendamse dialect te promoten. Met dat doel heeft hij samen met een groep enthousiaste vrijwilligers op 31 oktober 2023 een "Kòm Gànk"-avond georganiseerd in cultuurcentrum de PX. Diezelfde avond is al een Werkgroep Spelling samengesteld die in de daaropvolgende maanden hard gewerkt heeft om tot goede afspraken te komen over de spelling van het Volendams. Daarbij heeft de werkgroep dankbaar gebruik gemaakt van het deskundige advies van de dialectoloog Yoï van Spijk, die veel ervaring heeft met het ontwerpen van dialectspelling.

Naast de Werkgroep Spelling zijn er al snel een aantal andere werkgroepen aan de slag gegaan om het gebruik van het Volendams te bevorderen. Om de verschillende activiteiten op dit gebied te coördineren, is in januari 2025 de Stichting Grôsk òp ûis Vòlledams opgericht. De spellingwerkgroep maakt daar nu deel van uit.

Spelling gaat over de schriftelijke weergave van taalklanken: hoe schrijf je al die aparte klinkers van het Volendams? Dit gaat dus niet over de grammatica, want daarover staat al het nodige in het boek van Jan en André Kes.

Er bestaat geen 'ideale' spelling en ook geen 'logische' spelling - van geen enkele taal. Er bestaan altijd verschillen in uitspraak tussen individuen, groepen en generaties. Iedere spelling moet proberen om die verschillen te overstijgen. Deze opzet is bedoeld voor alle Volendammers die hun eigen taal willen lezen en schrijven. De werkgroep hoopt, dat dit ook in het onderwijs gebruikt gaat worden om kinderen beter Volendams te leren spreken, lezen en schrijven. En ten slotte moet de spelling ook leesbaar zijn voor de geïnteresseerde buitenstaander, zeg maar: de jas die iets meer wil weten over Volendam en het Volendams.

De eerste versie van deze spellinggids is gepubliceerd in juni 2024 en van meet af aan door veel Volendammers enthousiast onthaald. Vervolgens heeft de werkgroep een aantal dictees georganiseerd en zijn er langs andere wegen allerlei opmerkingen, aanvullingen en correcties bij de werkgroep terecht gekomen. Dat was ook precies de bedoeling en dat alles is voor de werkgroep aanleiding geweest om een aantal aanpassingen in de spelling door te voeren. Deze uitgave bevat dan ook de definitieve versie van de spelling van het Volendams zoals die door de werkgroep is vastgesteld in oktober 2025.

OE GEBRÛIK JE DÉJZE GIDS?

1. Déjze gids gâit inkelt ôever de vraag, oe je de klânke van 't Vòlledams, in dan mit name de klinkers, dûidelijk in skrift wéjrgéjve kenne.
2. 't Algemiene ûitgàngspunt is, dat we zòvéjl môgelijk vástauwe an de vertrauwde Néjderlânse spelling, in dâir allienig van ofwêike as 'n woord in 't Vòlledams oars klinkt. 't Is verstândig òm ònnôdige, ôeverdréjve ofwêikinge te vermêie. We moete dus niet 'mit sjierurgiese presiesie anneliezéjre' moar 'mit chirurgische precisie analyséjre', want inkelt 't woord 'mit' en de klinker 'éj' binne ier typisch Vòlledams. Zô blêive we dicht bêi 't woordbéjld wâiran iedere Néjderlânder gewend is in wet ôk iedere Vòlledammer òp skòl lâird et.
3. Dat geldt ôk véjr interpunctie en 't al of niet gebrûike van trema's of verbêindingsstréjpies bêi klinkerbòtsing. We skrêive dus 'drieëndàrtig', 'beélpe', 'bealve', en véjr de dûidelijkâid ken je 'bêi-ienkòmst' skrêive in ploas van 'bêiienkòmst'. In as je in bepoalde, vaak gebrûikte verbêindinge 'n méjdeklinker weglâite, géjf je dat an mit 'n apostrof: 'a'je' in ploas van 'as je'.
4. Véjr 't skrêive van de ofwêikende klinkers gebrûike we à, â, ê, ò, ô, ö en de còmbinoaties aau, âi, au, êi, éj, oa, ôe en ûi. Alle àccente êbbe 'n dubbele functie. Òp de âirste ploas géjf je dâirméj an, dat de klinker òp ze Vòlledams ûitsprôeke wòrdt. Òp de twâide ploas géjft 't 'dàkkie' ^ an dat de klinker làng is, de ` en de ` stân òp kòrte klinkers en de éj is alflàng.
5. 'n Dàkkie òp 'n klinker maakt die klinker automoatisch làng. Die oef je dus niet te verdubbele in 'n geslòete lettergréjp (wet of téjgewoordig 'klànkgroep' noemd wòrdt). We skrêive dus: 'n gròt lând (niet: 'n gròot lând); of: zêg (niet: zêeg).

6. An de oare kânt wòrre lánge klinkers die 'tzelfde klinke as in 't Néjderlâns wel dubbel skréjve as dat volges de Néjderlânse spellingréjgels nôdig is. Dus: klane ore, moar: 'n klaan oortje; en: dure skure, moar 'n duur skuurtje.
7. Iernâi volgt 'n alfabéjtische lâist van alle klinkers en klinkercòmbinoaties mit véjrbéjldzinne véjr 't gebrûik ervan. Véjr de dûidelijkâid êbbe we bêi temet alle véjrbéjlde 'n Néjderlânse vertoaling zet. Ôender de tabel stân òpmerkinge die te lánge binne véjr de tabel zelf. Dâirnâi kòmme anwêizinge véjr de méjdeklinkers.
8. As je wet skrêive wille in 't Vòlledams in niet metien wéjte oe je 'n bepoalde klinker skrêive moete, zòek dan in de tabel nâir 't véjrbéjld wet 'r 't best bêi past. As je bêi 't léjze niet zéjker binne van de ûitspraak, ken je ôk 'n véjrbéjld zòeke in de tabel.
9. As leste ôenderdâil van de âigelijke spellinggids volge d'r nàg mâir zinne as véjrbéjlde.
10. Òp de website vêin je ôk 'n lâist mit ongevêjr 2000 van de mâist gebrûikte Néjderlânse woorde mit de Vòlledamse vertoaling (of vertoalinge) eràchter. In 't geval van ònréjgelmoatige werkwoorde of ònréjgelmoatige verklaanwoorde stân die vòrme d'r ôk àchter <LINK: <https://volledams.nl/wp-content/uploads/2025/08/Woordelaist-Nejderlans-Volledams-v2.1.pdf>>. In vedders nàg 'n lâist van ploasname die 'n âige Vòlledamse vòrm êbbe (of adde) <LINK: <https://volledams.nl/wp-content/uploads/2025/08/Ploasname-in-t-Volledams-V2.1-d.d.-3-augustus-2025.pdf>>. Gròte kâns dat er in de toekòmst nàg mâir van dut soort lâiste of oare tekste òp de site zet wòrre.

HOE GEBRUIK JE DEZE GIDS?

1. Deze gids gaat alleen over de vraag, hoe je de klanken van het Volendams, en dan met name de klinkers, duidelijk in schrift kunt weergeven.
2. Het algemene uitgangspunt is, dat we zoveel mogelijk vasthouden aan de vertrouwde Nederlandse spelling, en daar alleen van afwijken waar een woord in het Volendams anders klinkt. Het is verstandig om onnodige, overdreven afwijkingen te vermijden. We moeten dus niet 'mit sjierurgiese presiesie anneliezéjre' maar 'mit chirurgische precisie analyséjre', want alleen het woord 'mit en de klinker 'éj' zijn hier typisch Volendams. Zo blijven we dicht bij het woordbeeld waaraan iedere Nederlander gewend is en dat ook iedere Volendammer op school geleerd heeft.
3. Dat geldt ook voor interpunctie en het al of niet gebruiken van trema's of verbindingsstreepjes bij klinkerbotsing. We schrijven dus 'drieëndàrtig', 'beélpe', 'bealve', en voor de duidelijkheid kun je 'bêi-ienkòmst' schrijven in plaats van 'bêiienkòmst'. En als je in bepaalde, frequent gebruikte verbindingen een medeklinker weglaat, geeft je dat aan met een apostrof: 'a'je' in plaats van 'as je'.
4. Voor het schrijven van de afwijkende klinkers gebruiken we à, â, ê, ò, ô, ö en de combinaties aau, âi, au, êi, éj, oa, ôe en ûi. Alle accenten hebben een dubbelfunctie. Op de eerste plaats geef je daarmee aan, dat de klinker een

typisch Volendamse uitspraak kent. Op de tweede plaats geeft het 'dakje' ^ aan dat de klinker lang is, de ` en de ` staan op korte klinkers en de éj is halflang.

5. Een dakje op een klinker maakt die klinker automatisch lang. Die hoeft je dus niet te verdubbelen in een gesloten lettergreep (wat tegenwoordig een 'klankgroep' genoemd wordt). We schrijven dus: 'n grôt lând (niet: 'n grôot lând); of: zêg (niet: zêeg).
6. Anderzijds worden lange klinkers die hetzelfde klinken als in het Nederlands wel dubbel geschreven als de Nederlandse spelling dat voorschrijft. Dus: klane ore, maar: 'n klaan oortje; en: dure skure, maar 'n duur skuurtje.
7. Hierna volgt een alfabetische lijst van alle klinkers en klinkercombinaties met voorbeeldzinnen voor het gebruik ervan. Voor de duidelijkheid zijn bijna alle voorbeeldzinnen voorzien van een Nederlandse vertaling. Onder de tabel staan opmerkingen die te lang zijn om in de tabel zelf op te nemen. Daarna volgen aanwijzingen voor de medeklinkers.
8. Als je iets wilt schrijven in het Volendams, maar niet meteen weet hoe je een bepaalde klinker moet schrijven, zoek dan in de tabel naar het voorbeeld dat er het best bij past. Als je bij het lezen niet zeker bent van de uitspraak, kun je ook een voorbeeld zoeken in de tabel.
9. Als laatste onderdeel van de eigenlijke spellinggids volgen nog meer voorbeeldzinnen.
10. Op de website vind je ook een lijst met ongeveer 2000 van de meest gebruikte Nederlandse woorden, voorzien van hun Volendamse vertaling (of vertalingen). In het geval van onregelmatige werkwoorden of onregelmatige verkleinwoorden staan die vormen er ook achter <LINK: <https://volledams.nl/wp-content/uploads/2025/08/Woordelaist-Nejderlans-Volledams-v2.1.pdf>>. Bovendien staat er op de site een lijst van plaatsnamen die een eigen Volendamse vorm hebben (of hadden) <LINK: <https://volledams.nl/wp-content/uploads/2025/08/Ploasname-in-t-Volledams-V2.1-d.d.-3-augustus-2025.pdf>>. Waarschijnlijk zullen er in de toekomst nog meer van dit soort lijsten of andere teksten aan de site worden toegevoegd.

1. Ôeverzicht van de klinkers

	klinker	kòrt/ làng	véjrbéjldzinne (Néjderlânse vertoaling tusse / /); klinker wâir 't òm gâit, is ôenderstréjpt voorbeeldzinnen (Nederlandse vertaling tussen //); klinker waar het om gaat, is onderstreept	òpmerkinge
01	a	kòrt	Stap niet òp 'n <u>ba</u> , want dan <u>va</u> l je òp je <u>ga</u> t	kòrte vörm van 02
02	â	làng	Je moete 's winters w <u>â</u> nte andoen, want oars st <u>â</u> n je mit bevrôere <u>â</u> nde /Je moet 's winters wanten aandoen, want anders sta je met bevroren handen/	làngge vörm van 01
03	à	kòrt	Ze <u>à</u> kte de <u>l</u> àngste <u>t</u> àkke van de bôm of /Ze hakte(n) de langste takken van de boom af/	kòrte vörm van 04 en 05
04	a	làng	Die kl <u>a</u> ne m <u>a</u> sies m <u>a</u> ke d'rl <u>u</u> i t <u>a</u> ke erg goed /Die kleine meisjes maken hun taken erg goed/	làngge vörm van 03
05	aa	làng	Die grôte m <u>a</u> ad et versk <u>a</u> aiene take ver <u>z</u> aakt /Die grote meid heeft verscheidene taken verzaakt/	làngge vörm van 03
06	âi	làng	De m <u>â</u> ister g <u>â</u> t graag f <u>â</u> iste, âigelijk liefst 't âile j <u>â</u> ir d <u>ê</u> jr /De meester gaat graag feesten, eigenlijk liefst het hele jaar door/	zien nâi de tabel
07	au	kòrt	Vroeger z <u>au</u> we <u>au</u> we v <u>ra</u> uwe vaak in de r <u>au</u> w moete /Vroeger zouden oude vrouwen vaak in de rouw moeten/	kòrte vörm van 08; zien ôk nâi de tabel
08	aau	làng	'n L <u>aa</u> uw zet ze kl <u>aa</u> uwe graag in r <u>aa</u> uw vlaas / Een leeuw zet zijn klauwen graag in rauw vlees/	làngge vörm van 07
09	e	extra-kòrt	D <u>e</u> k <u>ê</u> ind <u>e</u> r <u>e</u> d <u>â</u> n <u>e</u> l <u>e</u> kk <u>e</u> r sp <u>ê</u> j <u>l</u> e /De kinderen waren lekker aan het spelen/	schwa ('stomme e'); zien ôk nâi de tabel
10	e	kòrt	Ik l <u>ê</u> g òp 't b <u>e</u> ste pl <u>e</u> kkie: l <u>e</u> kker òp me b <u>ê</u> dje ôender 't d <u>e</u> k /Ik lig op het beste plekje: lekker in mijn bedje onder het dek/	kòrte vörm van 11
11	ê	làng	Ze z <u>ê</u> gge dat je 'n k <u>ê</u> indje niet òp ze r <u>ê</u> g l <u>ê</u> gge moete /Ze zeggen dat je een baby niet op zijn rug moet leggen/	làngge vörm van 10; zien ôk nâi de tabel
12	ei	alf-làng	E <u>i</u> auwt f <u>e</u> itelijk wel v <u>e</u> itig g <u>e</u> ite /Hij houdt feitelijk wel vijftig geiten/	
13	êi	làng	Ik voel me r <u>ê</u> ik as ik òp de d <u>ê</u> ik ôever de zâi ûitk <u>ê</u> ik /Ik voel me rijk als ik op de dijk over de zee uitkijk/	zien nâi de tabel

14	éj	alf-làng	Me <u>néj</u> f et 'n <u>véj</u> r an de <u>déj</u> r van ze <u>kéj</u> ke zet /Mijn neef heeft een veer aan de deur van zijn keuken gezet/	zien nâi de tabel
15	i	kòrt	In <u>déj</u> ze têid binne <u>véj</u> l mìnse gàn ^k te d ^{ik} /In deze tijd zijn veel mensen snel te dik/	zien nâi de tabel
16	ie	kòrt, véj'r 'n -r làng	Slàn ^{ge} êbbe gien pôte, st ⁱ ere êbbe d'r vier, moar pâirde êbbe vier biene /Slangen hebben geen poten, stieren hebben er vier, maar paarden hebben vier benen/	zien nâi de tabel
17	o	kòrt	D'r stâne drie st ^o kke in 't o ^k kie /Er staan drie stokken in het portaal ^{tje} /	kòrte vörm van 22
18	o	làng	We <u>o</u> re de bure ârd b ^o re, moar we lâite ûis niet st ^o re /We horen de burenen hard boren, maar we laten ons niet storen/	lânge vörm van 20; koal véj'r 'n r
19	oo	làng	't K ^o or zòng m ^{oo} ie liedjes	lânge vörm van 20; koal véj'r 'n r of 'n i
20	ò	kòrt	Auwe Vòlledammers auwe wel van 'n j ^o niek ^e <u>o</u> p ze têid /Oude Volendammers houden wel van een jonkie op zijn tijd/	kòrte vörm van 19 en 20
21	ô	làng	Ûit sk ^o l vedoan ging ik altêid bê ⁱ me ô ^t je langes; dan krâg ik 'n centje òm slik te k ^o pe /Na school ging ik altijd bij mijn oma langs; dan kreeg ik een centje om snoep te kopen/	zien nâi de tabel
22	oa	làng	D'r st ^o n 'n sk ^o al mit beno ^o ane in o ^o ar frûit klo ^o ar véj'r ûis allego ^o ar /Er stond een schaal met bananen en ander fruit klaar voor ons allemaal/	lânge vörm van 17; zien ôk nâi de tabel
23	oe	kòrt	Vroeger dâne ze de vloer bo ^o ene mit gro ^o ene zâip /Vroeger boenden ze de vloer met groene zeep/	kòrte vörm van 24
24	ôe	làng	Die boeve ierb ^o eve êbbe me stoele st ^o e ^e le /Die boeven hierboven hebben mijn stoelen gestolen/	lânge vörm van 23
25	ö	kòrt	De gemiente et 'n p ^o tje maakt òm de planne te bek ^o stige /De gemeente heeft een potje gemaakt om de plannen te bekostigen/	kòrte vörm van 29
26	u	kòrt	Jan Tuf ze z ^u ster ad g ^u ster gien u ^l òp /De zuster van Jan Tuf had gister geen hul op/	kòrte vörm van 29
27	u	làng	Ûis nuwe bure binne Muwe /Onze nieuwe burenen zijn Meeuwen/	
28	uu	làng	Stuur die nuwskierige bu ^u rman moar gàn ^k weg /Stuur die nieuwsgierige buurman maar gauw weg/	
29	ûi	làng	Ik ê 'n û ⁱ s mit 'n t ^u intje wâirin ik me iedere dâg û ⁱ tslôve ken /Ik heb een huis met een	lânge vörm van 25 of 26;

			tuintje waarin ik me iedere dag kan uitsloven/	zie ôk nâi de tabel
30	'	extra-kòrt	Allienig nàg 'n klaan woordje an 't end van d'r veroal /Alleen nog een klein woordje aan het eind van haar verhaal/	schwa ('stomme e'); zien ôk nâi de tabel

Ôpmerkinge

Algemien

1. 't Vòlledams is tot nàg toe ôfdzakelijk 'n gesprôeke toal zôender 'n dûidelijke skriftelijke tràditie. Dâirdéjr kent 't véjl mâir vârioatie dan 't Néjderlâns of oare toale mit 'n lâne skriftelijke tràditie. In de iene famiele of strât of buurt wòrre sommige woorde oars ûitsprôeke dan in oarene. Dat ken dan ôk veròmkòmme in de spelling. Ierôender beândeale we 'n poar van die gevalle van vârioatie.
2. In ploas van 't voegwoord 'en' zêgge véjl Vòlledammers vaak of altêid 'in'. Dat geldt ôk véjr 'met' of 'mit'. En léjde van de auste géjneroaties zêgge vaak 'mie' wâir oarene 'mêj' zêgge. Al déjze vâriante kenne ôk zô skréjve wòrre.
3. Bêi lienwoorde, zòas 'computer' of 'opticien', auwe we ûis in principe an de nermoale Néjderlânse spelling (zien de paragraaf 'Oe gebrûik je déjze gids?', punt 2). Moar in 't Vòlledams zêgge we vaak 'n 'stomme e' wâir in 't Néjderlâns 'n 'o' of 'a' zaad wòrdt, bevérjbéjld in 'prebléjm'. Dat ken as gevolg ê, dat er in 't Vòlledams 'n 'e' kòmt nâi 'n 'c' die as 'k' ûitsprôeke wòrre moet. In zòn geval skréive we ôk 'n 'k'. Zô ken 't Néjderlânse woord 'communie' in 't Vòlledams niet alliendig 'còmmunie' wéjze moar ôk 'kemunie' en is 'n 'cadeautje' in 't Vòlledams 'n 'kedôtje'.
4. Vòlledamse âigenaam ken je òp ze Vòlledams skréive, moar dat oeft niet. Je zauwe dus 'Wullem Zwàrtoed' skréive kenne, moar ôk 'Willem Zwarthoed'. Net zòiets geldt véjr ploasname. In 't Vòlledams zêgge we bevérjbéjld 'Âidam', 'Oorn', 'Oarlem', of 'Alkmoar'. Dat ken prima passe in 'n tekst ôever allerlaai ploase in Noord-Ollând. Moar in 'n kòrte òpsòmming zòas 'n agenda zau dat verwàrend kenne wéjze. Ofànkeliik van de còntekst moet je dus beslisse of je de Vòlledamse vòrm gebrûike of de Néjderlânse.
5. De werkgroep et 'n spellingwêizer maakt véjr de mâist gebrûikte Néjderlânse woorde mit de Vòlledamse vertoaling. Dat binne d'r zò'n 2000. Dâirin stân ôk spellingvâriante véjr zòkke woorde as 'lâist / laast / lêist' of 'âiltje / êltje'. Dâirnâist stâit ôk 'n lâist van ploasname wâir of 'n Vòlledamse vòrm van bestâit.

Ôever de klinkers

Bêi 06:

De ûitspraak van -âi- verskilt al nâir gelàng wet véjr méjdeklinker d'ròp volgt. In de mâiste gevalle is de ûitspraak 'tzelfde as de -â- in réjgel 02, moar dan mit 'n j-klànk erachter. Moar as de volgende méjdeklinker -g, -l of -r is, verândert de ûitspraak en die ken dan ôk nàg individuélj verskille.

Bêi 07:

De Néjderlânse lettercòmbinoaties -ou- en -au- wòrre in 't Vòlledams alletwâi ûitspròeke mit de -à- van tàk; dat is dus de kòrte vòrm van -aau- mit 'n soort knaauwerige ûitspraak zòas je die ôk ore in 't Ingels van Améjrikoane ûit Texas. We skrêive die in 't Vòlledams altêid as -au-.

Bêi 09 en 30:

De stòmme e ('schwa') in 't midde of an 't end van 'n woord skrêive we as -e-, net as in 't Néjderlâns. Wâir in 't Néjderlâns de -i- of -ij- gebrûikt wòrdt òm de schwa te skrêive, doene we dat in 't Vòlledams ôk, bevéjrbéjld in 'téjgewoordig' of in 'màkkelijk'. As verkòrting van klane woordjes zòas lidwoorde gebrûike we de apostrof: d'r, m'n, 'n, 'r, 't, z'n.

In woorde as 'erg', 'werk', 'melk', 'elf' zêgge we temet altêid 'n extra stòmme e. Dâirdéjr klinke ze as 'erreg', 'werrek', 'mellek', 'ellef'. Moar dat is niet spéjcioal Vòlledams want temet alle spréjkers van 't Néjderlâns doen dat. Dâiròm auwe we ûis in dut soort gevalle an de gewòne Néjderlânse spelling. D'r binne 'n poar woorde wâirin 't Vòlledams 'n extra stòmme e et, die in 't Néjderlâns nooit zaad wòrdt. In zòkke gevalle skrêive we die wel ûit. Véjrbéjld binne 'kerremes', 'lànges' in 'skellevis'.

Bêi 11:

De -ê- is de verlàngde vòrm van de -e- in 'dek' en kòmt moar in 'n poar woorde véjr: 'êbbe', 'lêgge', 'zêgge', 'bêd', 'brêg', 'drêg', 'êltje' en 'rêg'. Moar òp 'drêg' (dreg) nâi binne dat wel woorde die erg véjl gebrûikt wòrre. Zie vedder bêi 13.

Bêi 13:

In de ûitspraak van de mâiste vrouwe is de -êi- 'n verlàngde vòrm van de -i- in 'dik'. De mâiste manne en 'n dâil van de jòngere géjneroaties vrouwe êbbe véjr de -êi- 'n ûitspraak die dichter bêi de -ê- van 11 zit, moar dâir wel van verskilt. Bêi 'n dâil van de jòngste géjneroaties lêikt dat verskil zoetjesan weg te valle, moar of dat déjrzet valt nau nàg niet te zêgge.

De -êi- wòrdt altêid gebrûikt in woorde die in 't Néjderlâns mit 'n -ij- skréjve wòrre, of sòms mit 'n -ei- ('altijd' = 'altêid'; 'wijzen' = 'wêize'; 'reiger' = 'rêiger'; 'bereiken' = 'berêike'), in 'n stik of vêif woorde die in 't Néjderlâns 'n -i- êbbe: 'kind' = 'kêind', 'vinden' = 'vêinde'; 'binden' = 'bêinde', '(op)winden' = '(òp)wêinde', 'Pinksteren' = 'Pêinkster' en ôk nàg in twâi die in 't Néjderlâns -ee- êbbe: 'beetje' = 'bêitje' en 'peet (= tante)' = 'pêit'.

Bêi 14:

As 'r nâi 'n -éj- 'n -r- volgt, klinkt de -éj- mâistal net 'n bêitje oars as in oare gevalle. Dat kòmt koal déjr de invloed van de -r- en maakt vedder gien verschil. We skrêive dus dan ôk gewôn -éj-.

Bêi 16:

In 't Nêjderlâns wòrdt de -ie- in 'vréjmdé' woorde (lienwoorde) soms as -i- of -y- skrêjve. Dan auwe we ûis in 't Vòlledams an diezelfde spelling: typisch, bibelet héjk, politiebureau.

Bêi 17 en 20:

Of er wel of niet 'n àccent kòmt òp de kòrte -o- àngt of van de ûitspraak. As de kòrte -o- net zô ûitsprôeke wòrdt as in 't Nêjderlâns, kòmt er gien àccent òp: of, ok, bol, brokke, stokke. As de -o- mâir geslôete is, d.w.z. as je je lippe vedder dicht doene in mâir tûite dan bêi de Nêjderlânse kòrte -o-, wòrdt ie skrêjve mit 'n `: òp, jònge, kòmme, kòrt, wòl, wòrre. Je kenne 't verschil voele déjr 'n vinger licht téjge je lippe te auwe.

Bêi 21:

De -ô- in 'skôl' of 'kôpe' klinkt oars as die in 'ôtje' of 'bôtje'. Dat wòrdt veroorzaakt déjr de -j- of -tj- die eròp volgt en maakt vedder gien verschil. We skrêive dâiròm in al die gevalle -ô-.

Zien vedder bêi 22.

Bêi 22:

De klinkers in woorde as 'skoal' en 'skôl' lêgge dicht bêi mekoar en dat ken makkelijk anlaaiing géjve tot verwàrring. Dâir bestâit 'n simpel éjzelsbrêggetje véjr: 'Gien -a- in 't Nêjderlâns, dan gien -oa- in 't Vòlledams'. Want alle woorde die in 't Vòlledams mit -oa- ûitsprôeke wòrre, êbbe in 't Nêjderlâns 'n -aa- (of -a-) en alle woorde die in 't Vòlledams mit -ô- ûitsprôeke wòrre, êbbe in 't Nêjderlâns 'n -oo- (of -o-): 'road' = 'raad'; 'rôd' = 'rood'; 'moat' = 'maat' (vriend); 'môt' = 'moot'; 'véjl koale ôfde in de zoale van de Jôzef' = 'veel kale hoofden in de zalen van de Jozef'. Dâiròp bestân moar 'n poar ûitzôenderinge: 'moagge!' = '(goeie) morgen', 'oars' = 'anders' (moar in 't West-Fries wel: 'aars') en de kléjr 'roaze' = 'roze'. Oarsòm geldt 't trauwes niet: niet alle Nêjderlânse woorde mit 'n -aa- (of -a-) êbbe in 't Vòlledams 'n -oa-: 'kaas' = 'kâis'; 'gaan' = 'gân', enz. En niet alle Nêjderlânse woorde mit 'n -oo- (of -o-) êbbe in 't Vòlledams 'n -ô-: 'botervlootje' = 'buttervlôetje'.

Bêi 29:

Temet alle manne en sòmmige jòngere vrouwe spréjke de -ûi- ûit as de verlàngde vòrm van de -ö- in 'kôste', moar de mâiste vrouwe die gebore binne véjr 2000 spréjke 'm ûit as de verlàngde vòrm van de -u- in 'dut'. In alle gevalle skrêive we -ûi-.

Bêi 30: zien bêi 09.

Opmerkingen

Algemeen

1. Het Volendams is tot nu toe hoofdzakelijk een gesproken taal zonder een duidelijke schriftelijke traditie. Daardoor kent het veel meer variatie dan het Nederlands of andere talen met een lange schriftelijke traditie. In de ene familie of straat of buurt worden sommige woorden anders uitgesproken dan in andere. Dat kan dan ook weerspiegeld worden in de spelling. Hieronder behandelen we een paar van die gevallen van variatie.
2. In plaats van het voegwoord 'en' zeggen veel Volendammers vaak of altijd 'in'. Dat geldt ook voor 'met' of 'mit'. En leden van de oudste generaties zeggen vaak 'mie' waar anderen 'méj' zeggen. Al deze varianten kunnen ook zo geschreven worden
3. Bij leenwoorden, zoals 'computer' of 'opticien', houden we ons in principe aan de normale Nederlandse spelling (zie de paragraaf 'Hoe gebruik je deze gids?', punt 2). Maar in het Volendams zeggen we vaak een 'stomme e' waar in het Nederlands een 'o' of 'a' gezegd wordt, bijvoorbeeld in 'probleem' (Volendams: prebléjm). Het gevolg daarvan kan zijn, dat er in het Volendams een 'e' komt na een 'c' die as 'k' moet worden uitgesproken. In zo'n geval schrijven we ook een 'k'. Zo kan het Nederlandse woord 'communie' in het Volendams zowel 'còmmunie' zijn als 'kemunie' en is een 'cadeautje' in het Volendams een 'kedôtje'.
4. Volendamse eigennamen kunnen op z'n Volendams geschreven worden, maar dat hoeft niet. Je zou dus 'Wullem Zwàrtoed' kunnen schrijven, maar ook 'Willem Zwarthoed'. Net zoiets geldt voor plaatsnamen. In het Volendams zeggen we bijvoorbeeld 'Âidam', 'Oorn', 'Oarlem', of 'Alkmoar'. Dat kan prima passen in een tekst over allerlei plaatsen in Noord-Holland. Maar in een korte opsomming zoals een agenda zou dat voor verwarring kunnen zorgen. Afhankelijk van de context moet je dus beslissen of je de Volendamse vorm gebruikt of de Nederlandse.
5. De werkgroep heeft een spellingwijzer gemaakt voor de meest gebruikte woorden met hun Volendamse vertaling. Dat zijn er zo'n 2000. Daarin staan ook spellingvarianten voor woorden as 'lâist / laast / lêist' (lijst), 'dâir / dêr' (daar) of 'âiltje / êltje' (aaltje). Daarnaast staat ook een lijst van plaatsnamen waar een Volendamse vorm van bestaat.

Over de klinkers

Bij 06:

De uitspraak van -âi- verschilt al naar gelang de medeklinker die erop volgt. In de meeste gevallen is de uitspraak hetzelfde als de -â- in regel 02, maar dan met een j-klank erachter. Maar als de volgende medeklinker een -g, -l of -r is, verandert de uitspraak en die kan dan ook nog individueel verschillen.

Bij 07:

De Nederlandse lettercombinaties -ou- en -au- worden in het Volendams beide uitgesproken met de -à- van 'tâk'; dat is dus de korte vorm van -aa- met een soort knauwerige uitspraak die je ook hoort in het Engels van Amerikanen uit Texas. We schrijven die in het Volendams altijd als -au-.

Bij 09 en 30:

De stomme e ('schwa') in het midden of aan het eind van een woord schrijven we als -e-, net als in het Nederlands. Waar in het Nederlands de -i- of -ij- gebruikt wordt om de schwa te schrijven, doen we dat in het Volendams ook, bijvoorbeeld in 'têjgewoordig' (zoals in 14) of in 'mâkkelijk'.

Als verkorting van kleine woordjes zoals lidwoorden gebruiken we de apostrof: d'r, m'n, 'n, 'r, 't, z'n.

In woorden als 'erg', 'werk', 'melk', 'elf' zeggen we praktisch altijd 'n extra stomme e. Daardoor klinken ze als 'erreg', 'werrek', 'mellek', 'ellef'. Maar dat is niet speciaal Volendams want bijna alle sprekers van het Nederlands doen dat. Daarom houden we ons in dit soort gevallen aan de gewone Nederlandse spelling. Er zijn een paar woorden waarin het Volendams een extra stomme e heeft, die in het Nederlands nooit gezegd wordt. In zulke gevallen schrijven we die wel uit. Voorbeelden daarvan zijn 'kerremes', 'lânges' en 'skellevis'.

Bij 11:

De -ê- is de verlengde vorm van de -e- in 'dek' en komt maar in een paar woorden voor:

'êbbe', 'lêgge', 'zêgge', 'bêd', 'brêg', 'drêg', 'êltje' en 'rêg'. Maar op 'drêg' (dreg) na zijn dit wel erg frequent gebruikte woorden. Zie verder bij 13.

Bij 13:

In de uitspraak van de meeste vrouwen is de -êi- een verlengde vorm van de -i- in 'dik'. De meeste mannen en een deel van de jongere generaties vrouwen hebben voor de -êi- een uitspraak die dichterbij de -ê- van 11 zit, maar daar wel van verschilt. Bij een deel van de jongste generaties lijkt dat verschil langzamerhand te verdwijnen, maar of dat doorzet valt nu nog niet te zeggen.

De -êi- wordt altijd gebruikt in woorden die in het Nederlands met een -ij- geschreven worden, of soms met een -ei- ('altijd' = 'altêid'; 'wijzen' = 'wêize'; 'reiger' = 'rêiger'; 'bereiken' = 'berêike'), in een stuk of vijf woorden die in het Nederlands een -i- hebben: 'kind' = 'kêind', 'vinden' = 'vêinde'; 'binden' = 'bêinde',

'(op)winden' = '(òp)wêinde', 'Pinksteren' = 'Pêinkster', en ook nog in twee die in het Nederlands -ee- hebben: 'beetje' = 'bêitje' en 'peet (= tante)' = 'pêit'.

Bij 14:

Als er na een -éj- een -r- volgt, klinkt de -éj- meestal net iets anders dan in andere gevallen. Dat ligt uitsluitend aan de invloed van de -r- en maakt verder geen verschil. We schrijven dan ook gewoon -éj-.

Bij 16:

In het Nederlands wordt de -ie- in 'vreemde' woorden (leenwoorden) soms als -i- of -y- geschreven. In die gevallen houden we ons in het Volendams aan diezelfde spelling: typisch, bibelet'héjk, politiebureau.

Bij 17 en 20:

Of er wel of niet een accent komt op de korte -o- hangt af van de uitspraak. Als de korte -o- net zo wordt uitgesproken als in het Nederlands, komt er geen accent op: of, ok, bol, brokke, stokke. Als de -o- meer gesloten is, d.w.z. als de lippen verder dicht gaan en meer getuit worden dan bij de Nederlandse korte -o-, wordt hij geschreven met een `: òp, jònge, kòmme, kòrt, wòl, wòrre. Je kunt het verschil voelen door een vinger licht tegen je lippen te leggen.

Bij 21:

De -ô- in 'skôl' of 'kôpe' klinkt anders dan die in 'ôtje' of 'bôtje'. Dat wordt veroorzaakt door de -j- of -tj- die erop volgt en maakt verder geen verschil. We schrijven daarom in al die gevallen -ô-.

Zie verder bij 22.

Bij 22:

De klinkers in woorden als 'skoal' en 'skôl' liggen dicht bij elkaar en dat kan makkelijk tot verwarring leiden. Daar bestaat een simpel ezelsbruggetje voor: 'Geen -a- in het Nederlands, dan geen -oa- in het Volendams'. Want alle woorden die in het Volendams worden uitgesproken met -oa-, hebben in het Nederlands een -aa- (of -a-) en alle woorden die in het Volendams worden uitgesproken met -ô-, hebben in het Nederlands een -oo- (of -o-): 'road' = 'raad'; 'rôd' = 'rood'; 'moat' = 'maat' (vriend); 'môt' = 'moot'; 'véjl koale ôfde in de zoale van de Jôzef' = 'veel kale hoofden in de zalen van de Jozef'. Daarop bestaan slechts enkele uitzonderingen: 'moagge!' = '(goeie) morgen', 'oars' = 'anders' (maar in het West-Fries wel: 'aars') en de kleur 'roaze' = 'roze'.

Andersom geldt het trouwens niet: niet alle Nederlandse woorden met een -aa- (of -a-) hebben in het Volendams een -oa-: 'kaas' = 'kâis'; 'gaan' = 'gân', enz. En niet alle Nederlandse woorden met een -oo- (of -o-) hebben in het Volendams een -ô-: 'botervlootje' = 'buttervlôetje'.

Bij 29:

Bijna alle mannen en sommige jongere vrouwen spreken de -ûi- uit als de verlengde vorm van de -ö- in 'köste', maar de meeste vrouwen die geboren zijn voor 2000 spreken hem uit als de verlengde vorm van de -u- in 'dut'. In alle gevallen schrijven we -ûi-.

Bij 30: zie bij 09

2. De méjdeklinkers

- A. In 't Vòlledams wòrdt de -h- niet ûitsprôeke, dus die skrêive we ôk niet, bealve in de lettercòmbinoatie -ch- en in 'vréjmde' woorde of name zòas bibelet'héjk, ypothéjk of Hema.
- B. In West-Néjderlând wòrdt de -n an 't end van 'n woord nâi 'n schwa (stòmme e), zòas in 'lopen', 'binnen', 'keuken', 'dieren' niet ûitsprôeke en in 't Vòlledams al âilegoar niet. We skrêive dus 'lôpe', 'binne', 'kéjke', 'diere' zôender slot-n.
- C. Vedder auwe we ûis ôever 't algemien an de spellingrêjgels van 't Néjderlâns, bealve as de Vòlledamse ûitspraak echt oars is. We make dus verskil tussen -g- en -ch-, we gebrûike de -c-, de -q- en de -x- as die in de Néjderlânse spelling gebrûikt wòrre, an 't end van 'n woord skrêive we 'n -d- of 'n -b-, ôk as die ûitsprôeke wòrre as -t- of -p-, in we passe de gewône réjgels van de werkwoordvervoeging toe inclusief de lâtige d-t-rêjgels ('t sexy fokschaap'). Bevéjrbéjld: 'Ik ê oord dat jullie guster in 'n exquis restaurant dinéjrd êbbe'.
- D. In 'n poar gevalle skrêif je in 't Vòlledams 'n dubbele -vv-, -ww-, of -zz-, 'n verskêinsel dat in 't Néjderlâns ònbekend is: 'Azze we in ûis kòmme, gâne we bòvvers bàkke. Dat êwwe me voder en moeder belôefd.' De vòrm 'êwwe' is trauwes wel super-aud-Vòlledams.
- E. In 't Vòlledams is mâir várioatie mógelijk dan in 't Néjderlâns: 'ik ê wet kocht' - 'ik êb 'm zien'; 'dat ê ze zaad' - 'dat êwwe ze zaad' - 'dat êbbe ze zaad'; 'As je wille, ken je mörrege kòmme' - 'A'je wille, ke'je mörge kòmme'.
- F. Bêi klinkerbòtsing ('t âirste woord eindigt òp 'n klinker, 't twâide woord begint mit 'n klinker) ken 'r sòms 'n tusse-n invoegd wòrre: 'Ze êbbe-n-m wet géjve', 'Ik zàg ze-n-t doen'.

De medeklinkers

- A. In het Volendams wordt de -h- niet uitgesproken, dus die schrijven we ook niet, behalve in de lettercombinatie -ch- en in 'vreemde' woorden of namen zoals bibelet'héjk, ypothéjk of Hema.

- B. In West-Nederland wordt de -n aan het eind van een woord na een schwa ('stomme e'), zoals in 'lopen', 'binnen', 'keuken', 'dieren' niet uitgesproken en in het Volendams al helemaal niet. We schrijven dus 'lôpe', 'binne', 'kéjke', 'diere' zonder slot-n.
- C. Verder houden we ons over het algemeen aan de spellingregels van het Nederlands, behalve als de Volendamse uitspraak echt anders is. We maken dus verschil tussen -g- en -ch-, we gebruiken de -c-, de -q- en de -x- als die in de Nederlandse spelling gebruikt worden, aan het eind van een woord schrijven we een -d- of een -b-, ook als die worden uitgesproken als -t- of -p-, en we passen de gewone regels van de werkwoordvervoeging toe inclusief de lastige d-t-regels ('t sexy fokschaap'). Bijvoorbeeld: 'Ik ê oord dat jullie guster in 'n exquis restaurant dinéjrd êbbe'.
- D. In een paar gevallen schrijf je in het Volendams een dubbele -vv-, -ww-, of -zz-, een verschijnsel dat in het Nederlands onbekend is: 'Azze we in ûis kòmme, gânê we bònvvers bàkke. Dat êwwe me voader en moeder belôefd.' De vorm 'êwwe' is overigens sterk verouderd.
- E. In het Volendams is meer variatie mogelijk dan in het Nederlands: 'ik ê wet kocht' - 'ik êb 'm zien'; 'dat ê ze zaad' - 'dat êwwe ze zaad' - 'dat êbbe ze zaad'; 'As je wille, ken je mörrege kòmme' - 'A'je wille, ke'je mörge kòmme'.
- F. Bij klinkerbotsing (het eerste woord eindigt op een klinker, het tweede woord begint met een klinker) kan er soms een tussen-n ingevoegd worden: 'Ze êbbe-n-m wet géjve', 'Ik zàg ze-n-t doen'.

3. Mâir véjrbéjldé / Meer voorbeelden

A/AA

Klane aantjes passe in klane waantjes /Kleine handjes passen in kleine wantjes/
Zullie éjte graag 'n klaan brokkie vlaas /Zij eten graag een klein stukje vlees/
Je zade toch dat je gien aaiere lustte? Of za je dat niet? /Je zei toch dat je geen eieren lustte? Of zei je dat niet?/

À

Me zéjnese jàssie àngt zéjker nàg an 't kàssie /Mijn zondagse jasje hangt zeker nog aan het kastje/
De làngge àrm van de wet kràg ûis òp slot toch te pàkke /De lange arm van de wet kreeg ons uiteindelijk toch te pakken/

Â

Mit de kerremes dâne ze dâanse òp de dêik mit 'n biertje in d'rlûi ânde/Tijdens de kermis stonden ze te dansen op de dijk met een biertje in hun handen/
Je êbbe temet nerges zòkke mooie strânde as in Nêjderlând /Je hebt bijna nergens zulke mooie stranden als in Nederland/

Âl

Òp déjze lâist stâit precies wet of we nôdig êbbe véjr 't fâist /Op deze lijst staat precies wat we nodig hebben voor het feest/
De âile zoal zit al vòl, mâir volk ken er niet bêl /De hele zaal zit al vol, meer volk kan er niet bij/
Dut klâid stâit mooi òp die tafel /Dit kleed staat mooi op die tafel/
Me âile lêif doet zâir van 't tréjne /Me hele lijf doet pijn van het trainen/
Mit 'n kâisie in 'n kaarsie wòrdt iedere âivend 'n fâisie /Met een kaasje en een kaarsje wordt iedere avond een feestje/
Dâir ê je éjr mit 'r poarse âir /Daar heb je haar met haar paarse haar/

AU

We binne mit de autô nâir de sauna gân /We zijn met de auto naar de sauna gegaan/
Òp de Bòtterwörf bauwe ze an auwe aute kwàkke /Op de Botterwerf bouwen ze aan oude houten kwakken/

AAU

Ze ziet blaauw van de kau /Ze ziet blauw van de kou/
'n Bôze klânt begòn te skraauwe: 'Die kòffie is laauw' /Een boze klant begon te schreeuwen: 'Die koffie is lauw'/
Êi is in de wéjr mit die graauwe kléjr in ploas van die blaauwe /Hij is in de weer met die grauwe kleur in plaats van die blauwe/

Ê

Zullie zelle niet gânk zêgge datte ze 'n zâire rêg ê /Zij zullen niet gauw zeggen dat ze een zere rug hebben/
Òp bêd lêgge ken je nâg làng zat /In bed liggen kun je nog lang genoeg/
Ze stòn mit 'r rêg téjge de léjning van 't Gêjle Brêggetje /Ze stond met haar rug tegen de leuning van het Gele Bruggetje/

ÊI

Je moete wel 'n bêitje bêi de werke blêive /Je moet wel je aandacht er een beetje bij houden/
We binne te benêie, za Jan Dulles. En gelêik et ie /We zijn te benijden, zei Jan Dulles. En gelijk heeft ie/
De skôlkêindere krêige wêjr vêif dage vrêi /De schoolkinderen krijgen weer vijf dagen vrij/

ÉJ

Zò'n vréjmd gezicht: alle géjvels binne ier éjmelsblaauw /Wat een vreemd gezicht: alle gevels zijn hier hemelsblauw/
We dâne zéjmers véjr de déjr spéjle want d'r was nâg niet zò véjl verkâir /We speelden 's zomers voor de deur want er was nog niet zo veel verkeer/
Déjze papegoai gâit déjr de déjr 't ûis ûit /Deze papegaai gaat door de deur het huis uit/

Ò

As kêind kòn ik wel tien bòvvers òp. Nau vêin ik twâi al genòg /Als kind kon ik wel tien pannenkoeken op. Nu vind ik twee al genoeg/
D'r moeder et 'n mooi skilderêi òpònge /Haar moeder heeft een mooi schilderij opgehangen/

Ô

Me zôn zaat dat ie niet nâir skôl oeft, moar dat gelôf ik niet zômoar /Mijn zoon zegt dat hij niet naar school hoeft, maar dat geloof ik niet zomaar/
Ze binne d'r pas loat àchter kòmme oe giftig of lôd was; dâir binne d'r véjl an dôdgân /Ze zijn er pas laat achter gekomen hoe giftig lood was; daar zijn er veel aan doodgegaan/
De ien auwt van rooie rôze, de oar van roaze rôze /De een houdt van rode rozen, de ander van roze rozen/

OA

Oare moand êb ik genòg spoard véjr 'n poar nuwe skoase /Volgende maand heb ik genoeg gespaard voor een paar nieuwe schaatsen/
Ik was te loat mit ûitloaie, dus nau is me boas bôs /Ik was te laat met uitladen, dus nu is mijn baas boos/

ÔE

Dut is toch wel 'n bezôender mooi ôekie van ûis dörp /Dit is toch wel een bijzonder mooi hoekje van ons dorp/
Wau je die ôenderste bördjes êbbe? Nâi, die bôeverste /Wilde je die onderste bordjes hebben? Nee, die bovenste/

Ö

Déjze vörf êb ik ier òp 't dörp kocht /Deze verf heb ik hier op het dorp gekocht/
Wet köst zòn pötje nau? /Wat kost zo'n potje nou?/
Wöldje möst guster öste van de mösterd òp d'r bördje /Woldje moest gisteren hoesten van de mosterd op haar bordje/

ÛI

Metdat ik ûit 'n ûis vedoan kwam, stopte 't miezerbûitje in begòn de gietvergieting /Zodra ik het huis uit kwam, stopte het miezerbuitje en begon de stortregen/
Lûister moar 's goed, dan ken je de mûize lûid ore làche òm al die krummels in ûis ûis /Luister maar eens goed, dan kun je de muizen luid horen lachen om al die kruimels in ons huis/

' (of -E-, of -I-, of -IJ-)

Ôever de kerremes oeve we niet moeilijk te doen, dat is gewôn 'n pràchtig fâist! /Over de kermis hoeven we niet moeilijk te doen, dat is gewoon een prachtig feest!/
Wel 'n bêitje òmslàchtig: vier maniere òm de allermàkkelijkste klinker te skrêive /Wel 'n beetje omslachtig: vier manieren om de allermakkelijkste klinker te schrijven/

Dut is versie 7

*An de Werkgroep Spelling êbbe méjwerkt/Aan de Werkgroep Spelling hebben meegewerkt:
Frank Bond - Tiny Hoogland-Tol (Auwe Zak) - Jan Keizer (van Neel van Gaartje van Koppie) - Jan Keuken (Dulles) - Ringo Maurer - Kees Molenaar (Prop) - Jack Pannekeet - Lida Schilder-Sier (Kits) - Sijmen Tol (Burger) - Tom Veerman (van Dick van Pietje) - Jaap Zwarthoed (Kloeder).*

Mailadres: grosk.op.uis.volledams@gmail.com

Facebookpagina: Grôsk òp ûis Vòlledams

De podcast 'Grôsk òp ûis Vòlledams' is te belûistere via alle podcast-apps.